

Odluke (ne)jasnog smera

Ustupci EU industriji po cenu slabljenja klimatskih ciljeva

EU ima cilj elektrifikacije do 2040. godine

ACER poziva na transparentne scenarije infrastrukture EU

Energetsko siromaštvo u Evropi: vreme za novi fokus i pravednu tranziciju

Generalni direktor kompanije Eni: energetske rizici u Evropi potcenjuju

SADRŽAJ

EU ima cilj elektrifikacije do 2040. kako bi smanjila zavisnost od nafte i gasa	OVDE
Ustupci EU industriji po cenu slabljenja klimatskih ciljeva	OVDE
Pet blokova koji dominiraju u borbi za cene ugljenika u Evropi – Euractiv	OVDE
EU predlaže istorijsko tržište za uklanjanje ugljenika u vrednosti od 50 milijardi evra	OVDE
Zvaničnici ECB-a nisu mogli da predvide energetska šok u junu	OVDE
Energetsko siromaštvo u Evropi: vreme je za novi fokus i pravednu tranziciju	OVDE
ACER poziva na transparentne scenarije infrastrukture EU	OVDE
Zašto je struja u EU tri puta skuplja?	OVDE
Evropska komisija: Snabdevanje prirodnim gasom sigurno, ali skupo	OVDE
Britanski regulator preuzeo nadzor nad nezavisnom istragom o radu elektroenergetske mreže	OVDE
Generalni direktor kompanije Eni upozorava da se energetska rizici u Evropi potcenjuju	OVDE
Vesti ukratko	OVDE
Pitanja i odgovori o Akcionom planu za elektrifikaciju i predlogu o mrežnim naknadama	OVDE

EU ima cilj elektrifikacije do 2040. kako bi smanjila zavisnost od nafte i gasa

BRISSEL - Evropska unija planira da udvostruči stopu elektrifikacije na 46% do 2040. godine u okviru novog Akcionog plana za elektrifikaciju, sa ciljem da drastično smanji upotrebu nafte i gasa. Ovaj strateški potez direktan je odgovor na nestabilnost globalnog tržišta i skok cena energenata izazvanih ratom u Iranu, čime Brisel nastoji da osigura energetske suverenitet i smanji zavisnost od uvoza fosilnih goriva.

Prema nacrtu Akcionog plana za elektrifikaciju koji je izradila Evropska komisija, prelazak na električnu energiju posmatra se kao ključni stub energetske bezbednosti.

Glavni ciljevi i očekivani efekti

- **Dupliranje udela struje:** Udeo električne energije u konačnoj potrošnji u EU stagnira na oko 23% već cijelu deceniju, a plan predviđa skok na 46% do 2040. godine.
- **Smanjenje uvoza nafte i gasa:** Bržom elektrifikacijom Evropa planira da zameni dve trećine potrošnje prirodnog gasa i prepolovi upotrebu nafte.
- **Ogromne finansijske uštede:** Prema nacrtu Evropske komisije, ovaj korak bi smanjio evropski račun za uvoz fosilnih goriva za do 260 milijardi eura godišnje do 2040. godine.
- **Prelazne tačke:** Kao ključni indikator (KPI) za blisku budućnost postavljen je cilj od 32% elektrifikacije do 2030. do 2035. godine.

Kako EU planira da postigne ovaj cilj?

Da bi se privreda koja se pretežno oslanja na fosilna goriva transformisala, plan predviđa radikalne reforme i podsticaje u nekoliko ključnih sektora

- **Masovno uvođenje toplotnih pumpi:** Razmatra se uvođenje obavezne instalacije toplotnih pumpi u javnim zgradama kroz izmene pravila o javnim nabavkama.
- **Ubrzanje prelaska na električna vozila (EV):** Planira se pooštavanje ciljeva za nabavku električnih vozila u javnom sektoru i državnim organima.
- **Poreske olakšice:** Brisel predlaže okvir koji će državam članicama omogućiti **smanjenje stope PDV-a** na kućne baterije, električne automobile i toplotne pumpe.
- **Ukidanje subvencija za fosilna goriva:** Tokom godine predložene su mere za postupno ukidanje državnih subvencija za naftu i gas kako bi električna energija postala cenovno konkurentnija.
- **Skladištenje energije i mreža:** Da bi se podržala stabilnost sistema, zacrtan je cilj od **200 GW kapaciteta za skladištenje energije do 2030.**

Glavni izazovi u realizaciji

Evropska industrija, predvođena teškim sektorima poput hemijske industrije, upozorava da je trenutni **odnos cena struje i gasa u EU previsok** (prelazi 3.0x), što elektrifikaciju pogona u ovom trenutku čini ekonomski neisplativom. Pored toga, plan zahteva stotine milijardi eura hitnih investicija u modernizaciju i digitalizaciju zastarelih elektroenergetskih mreža širom Evrope.

Evropska komisija planira da zvanično predstavi ovaj zakonski okvir i uputi ga u proceduru u četvrtom kvartalu ove godine kako bi ciljevi postali pravno obavezujući.

Ustupci EU industriji po cenu slabljenja klimatskih ciljeva

BRISEL - Evropska unija se suočava sa ključnim trenutkom za svoju klimatsku politiku jer teška industrija podiže uzbunu zbog dramatičnog pada konkurentnosti, što je nateralo Evropsku komisiju na neočekivane ustupke.

Iako je dugoročni plan predviđao strože kažnjavanje zagađivača i ukidanje besplatnih dozvola za emisije CO₂, Brisel je pod pritiskom vodećih ekonomija odlučio da ublaži pravila, prenosi **S&P Global Platts**.

Evropska komisija je predložila nekoliko ključnih ustupaka kako bi ublažila udar:

Produženje besplatnih dozvola: Preduzeća u energetske intenzivnim industrijama dobijaće besplatne dozvole za zagađenje do 2038. godine, umjesto do 2034. kako je ranije planirano.

Uslovljavanje zelenim investicijama: Kompanije će dobijati 80% besplatnih dozvola unapred na osnovu planova za dekarbonizaciju, dok će preostalih 20% dobiti tek nakon što realizuju te investicije.

Uslovljena fleksibilnost: Kompanije će moći da zadrže besplatne dozvole duže nego što je planirano, ali pod uslovom da taj novac direktno investiraju u domaću dekarbonizaciju i čiste tehnologije unutar EU.

Ublažavanje tempa smanjenja: Smanjenje stope rezanja kapa (LRF): Godišnja stopa smanjenja gornje granice emisija, koja je prema važećem zakonu trebala iznositi 4,4% od 2028. godine, biće spuštена na 3,7% za period 2031–2035. i na 1,7% od 2036. godine.

Finansijski štit od 30 milijardi eura: Pokreće se novi alat pod nazivom "ETS Investment Booster" koji će kroz kontrolisanu prodaju 400 miliona dozvola finansirati projekte čiste energije bez izazivanja kolapsa cena na tržištu ugljenika.

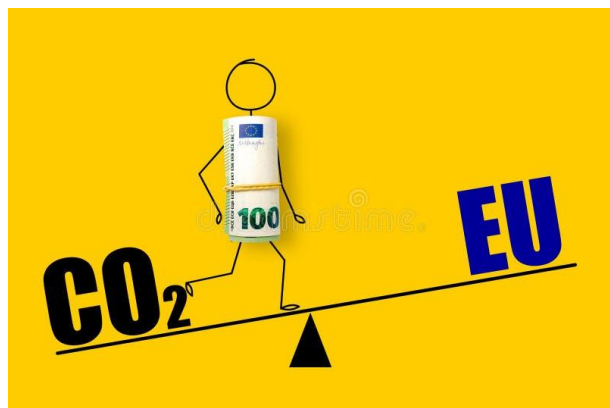
Finansijska podrška: Predlaže se osnivanje Fonda za podsticaj investicija vrednog 30 milijardi eura i usmeravanje najmanje 50% prihoda od ETS-a direktno u domaću industriju

Zemlje poput Poljske i Italije, koje su predvodile pritisak za labavljenje pravila, pozdravile su odluku kao "uspeh za industriju", dok su zeleni političari i ekološke organizacije oštro kritikovali predlog, navodeći da se time podilazi zagađivačima. Ipak, Komisija naglašava da Evropa ostaje na kursu da ostvari svoj cilj od 90% neto smanjenja emisija do 2040. godine.

Ovaj predlog sada ide na pregovore između država članica EU i Evropskog parlamenta, što može potrajati između 12 i 18 meseci.

Pet blokova koji dominiraju u borbi za cene ugljenika u Evropi - Euractiv

BRISEL - U borbi oko reforme Sistema trgovine emisijama Evropske unije (EU ETS), države članice i industrijski lobiji podelili su se u pet ključnih blokova koji pokušavaju da nametnu svoje prioritete Evropskoj komisiji.

Sukob je eskalirao uoči zvaničnog predloga reforme, dok cena ugljenika oscilira oko 80 evra po toni, opterećujući evropsku industriju u odnosu na globalne konkurente.

Prema analizi koju objavljuje **Euractiv**, suprotstavljeni tabori su se formirali na osnovu nacionalnih ekonomskih interesa i energetske zavisnosti:

„Pragmatični“ blok (Predvođen Poljskom i Italijom): Ova grupa država snažno izražava strah od slabljenja evropske industrijske mreže i gubitka podrške birača zbog visokih troškova energije. Poljska, čiji elektroenergetski sistem u velikoj meri zavisi od uglja, trpi ogroman pritisak jer troškovi CO2 čine skoro četvrtinu prosečnog računa za struju njenih građana.

„Ambiciozni“ blok (Predvođen Švedskom i Nemačkom): Države sa čistijim energetske miksom (poput Švedske čiji je elektroenergetski sektor gotovo potpuno dekarbonizovan) zahtevaju da sistem cena ugljenika ostane strog. Oni smatraju da

su visoke cene dozvola ključni ekonomski pokretač za brzu industrijsku dekarbonizaciju.

Blok za zaštitu konkurentnosti industrije: Velika preduzeća i industrijska udruženja intenzivno lobiraju za zadržavanje ili proširenje sistema besplatnih emisijih dozvola kako bi ostali konkurentni na globalnom tržištu, dok Evropska komisija nastoji da dodelu besplatnih dozvola uslovi jasnim obavezama investiranja u zelene tehnologije.

Protivnici novog poreza na goriva i grejanje (ETS2): Koalicija od najmanje 10 država (uključujući Italiju, Poljsku, Bugarsku, Grčku i Slovačku) uputila je zvaničan zahtev da se preispita uvođenje sistema ETS2 planiranog za 2028. godinu. Oni smatraju da građani ne bi trebali da plaćaju nove klimatske takse na gorivo i grejanje u trenutnim ekonomskim i geopolitičkim okolnostima.

Blok za očuvanje prihoda i budžetsku fleksibilnost: Države članice se spore i oko trošenja milijardi evra prihoda od prodaje CO2 dozvola. Dok Brisel traži da se sav novac usmeri u fondove za zelenu tranziciju, pojedine vlade – poput Nemačke – pod pritiskom domaćih budžetskih pregovora preusmeravaju deo tog novca u opšte budžetske svrhe i penzioni sistem.

EU predlaže istorijsko tržište za uklanjanje ugljenika u vrednosti od 50 milijardi evra

BRISEL – Portal **Carbon Herald** piše da je Evropska komisija predstavila predlog integracije sertifikovanog trajnog uklanjanja ugljenika (CDR) u Evropski sistem trgovine emisijama (EU ETS), stvarajući procenjeno tržište od 50 milijardi evra između 2031. i 2040. godine.

Glavne karakteristike mehanizma su centralizovani model kupovine: Evropska komisija će delovati kao jedinstveni posrednik. Ona će prodati 250 miliona dodatnih ETS dozvola na aukcijama kako bi prikupila prihode.

Sva prikupljena sredstva biće iskorišćena za direktnu kupovinu ekvivalentne količine trajno uklonjenog CO₂ unutar EU. Cilj je dostizanje 48 miliona tona godišnje do 2040. godine.

U prvoj fazi biće dozvoljene samo tehnologije BioCCS (bioenergija sa hvatanjem i skladištenjem ugljenika) i DACCS (direktno hvatanje iz vazduha sa skladištenjem). Niže-tehnološke opcije poput biočara (biochar) su trenutno isključene.

Ovaj istorijski predlog predstavlja najjači signal potražnje za industriju uklanjanja ugljenika do sada. Tekst sada ulazi u fazu pregovora između Evropskog parlamenta i Saveta EU.

Zvaničnici ECB-a nisu mogli da predvide energetski šok u junu

BRISSEL - Zvaničnici Evropske centralne banke (ECB) jednoglasno su zaključili da junski energetski šok nije mogao biti ignorisan. Zbog toga je doneta odluka o podizanju ključne kamatne stope na 2,25%, piše

Volstrit džurnal (WSJ).

Prema sredinom jula objavljenom zapisniku sa

sastanka održanog 10. i 11. juna 2026. godine, ECB je postala prva velika centralna banka koja je

zaoštrila monetarnu politiku kao direktan odgovor na skok cena energenata izazvan ratom u Iranu.

Ključni razlozi za prekid pauze

Rizik od trajne inflacije: Zvaničnici su istakli da bi ignorisanje ovog šoka stvorilo rizik da se visoke cene energenata ugrade u bazičnu inflaciju i dugoročna inflaciona očekivanja.

Indirektni efekti: Rast cena nafte i gasa pokazao se dugotrajnijim nego što se predviđalo u martu i aprilu, a sekundarni efekti već postaju vidljivi u širem spektru ekonomije.

Nije samo osiguranje: Predsednica ECB-a, Kristin Lagard, izričito je odbacila ocene analitičara da je ovo bilo samo „povećanje iz predostrožnosti” (insurance hike), naglasivši da je potez potpuno opravdan u svim razmatranim ekonomskim scenarijima.

Razlika u odnosu na krizu iz 2022. godine

Iako trenutna situacija podseća na energetski šok nakon izbijanja rata u Ukrajini, zvaničnici poput Fabija Panete napominju da ekonomija Evrozone sada ima drugačiju startnu poziciju:

Smanjena ranjivost: Privreda Evrope je u međuvremenu smanjila svoju zavisnost od fosilnih goriva, što je čini otpornijom na spoljne šokove.

Slabija tražnja: Za razliku od 2022. godine, domaća tražnja u Evrozoni je trenutno znatno slabija, a realne kamatne stope su već na povišenom nivou, što smanjuje rizik od nekontrolisanog rasta plata.

Šta sledi? Bez obećanja o budućim koracima

Poučena lekcijom iz 2011. godine – kada je prebrzo podigla stope pa morala da povuče odluku – ECB je odlučila da ne šalje nikakve signale o budućim potezima. Savet guvernera ostaje strogo zavistan od novih ekonomskih podataka i odluke će donositi od sastanka do sastanka. Ipak, finansijska tržišta i ekonomski analitičari predviđaju da bi stabilizacija bazne inflacije iznad željenih 2% mogla da natera ECB na još jedno povećanje stopa, najverovatnije u septembru.

Neravnomeran napredak EU u ispunjavanju ciljeva u oblasti energije i klime

BRISEL - Evropska unija ubrzava energetske tranziciju pod uticajem geoekonomske promene. Prema najnovijim izveštajima Evropske opservatorije za klimatsku neutralnost (ECNO) i Evropske komisije, napredak je vidljiv, ali i dalje neravnomeran.

Dok su pojedini segmenti, poput ekspanzije solarnih kapaciteta, na istorijskom maksimumu, drugi delovi strategije zaostaju za pravno obavezujućim rokovima

za 2030. godinu, prenosi portal [contexte.com](https://www.contexte.com).

Smanjenje emisija gasova (GHG) je delimično na korak do cilja. EU je smanjila neto emisije za više od 37% u odnosu na 1990. godinu. Trenutne procene pokazuju da će EU do 2030. godine dostići 54% smanjenja. To je tik ispod zakonskog cilja od 55% definisanog kroz Evropski zakon o klimi.

Udeo obnovljivih izvora energije (OIE) beleži prespor napredak u ukupnom miksu. Cilj za 2030. je ostvariti učešće od najmanje 42,5% obnovljive energije u bruto finalnoj potrošnji. Međutim, iako solarna i vetroenergija beleže rekorde u proizvodnji struje, spora dekarbonizacija sektora grejanja, hlađenja i teške industrije koči ostvarenje opšteg cilja, zbog čega Evropska agencija za životnu sredinu (EEA) ovaj segment ocenjuje kao kritičan.

Energetska efikasnost i potrošnja prema trenutnom statusu ulazi u kritičnu zonu (skretanje sa zacrtane putanje). Izazov: Smanjenje primarne i finalne potrošnje energije ne ide planiranim tempom. Sporo renoviranje zgrada i visoka industrijska potrošnja otežavaju postizanje normi koje predviđa paket "Fit for 55", navodi Ember.

Upravo usvojeni koraci i rešenja za uska grla:

Kako bi rešila problem viškova struje iz obnovljivih izvora koji propadaju usled slabih mreža, EU je u julu pokrenula radikalne zakonske i ekonomske reformske korake: Kroz novi sporazum, 22 države članice obavezale su se na masovnu ugradnju industrijskih baterija. Cilj je ubrzati instalaciju za 20% iznad nivoa iz 2025. godine. Predstavljen je Akcioni plan za elektrifikaciju koji predviđa instalaciju čak 200 GW skladišnih kapaciteta do 2030. godine. Evropska investiciona banka (EIB) proširuje svoj korporativni program za kupovinu struje na 500 miliona evra, uz dodatnih 1,5 milijardi evra podrške za proizvodnju i modernizaciju pametnih energetskih mreža.

Energetsko siromaštvo u Evropi: vreme je za novi fokus i pravednu tranziciju?

BRISEL - Energetsko siromaštvo postalo je jedan od najvećih socijalnih i ekonomskih izazova u Evropi, piše [Euractiv](https://www.euractiv.com).

Dok Evropska unija postavlja ambiciozne ciljeve za elektrifikaciju do 2040. godine, a Evropska centralna banka podiže kamatne stope zbog novih energetskih šokova, postavlja se ključno pitanje: kako sprovesti tranziciju a da najranjiviji građani ne ostanu zapostavljeni?

Trenutni pristup se mora promeniti jer tradicionalne mere – poput kratkoročnih finansijskih subvencija za račune – više nisu dovoljne za rešavanje strukturnih problema.

Trenutno stanje u Evropi

Energetsko siromaštvo se definiše kao situacija u kojoj domaćinstvo ne može da priušti adekvatno grejanje, hlađenje, osvetljenje i energiju za rad uređaja.

- Rastući broj pogođenih: Procenjuje se da preko 40 miliona Evropljana ne uspeva da adekvatno zagreje svoje domove.
- Glavni uzročnici: Visoke cene energenata, niski prihodi domaćinstava i izuzetno loša energetska efikasnost stambenih objekata.
- Geografski jaz: Problem je najizraženiji u zemljama Istočne i Južne Evrope, gde je infrastruktura starija, a primanja niža.

Zašto je potreban novi fokus?

Dosadašnji fokus bio je na kriznom menadžmentu (subvencionisanje računa tokom zime). Novi fokus mora biti na trajnim, strukturnim rešenjima u sklopu zelene tranzicije.

- Zelena podela: Bogatija domaćinstva lakše prelaze na toplotne pumpe, solarne panele i električna vozila jer imaju početni kapital. Siromašnija domaćinstva ostaju zarobljena u starim tehnologijama i plaćaju visoke poreze na ugljen-dioksid (CO₂).
- Novi troškovi tranzicije: Širenje sistema trgovine emisijama (ETS 2) na sektore zgradarstva i drumskog saobraćaja direktno utiče na cenu grejanja i goriva za građane.
- Fenomen "skrivena energije": Mnogi građani ekstremno štede i žive u hladnim stanovima kako bi izbegli velike račune, što se ne prikazuje uvek tačno u zvaničnim statistikama duga za struju.

Stubovi pravedne tranzicije

Da bi tranzicija bila pravedna, politike Evropske unije i nacionalnih vlada moraju se fokusirati na tri ključna stuba:

1. Ciljane investicije u energetska efikasnost

- Duboka renoviranja: Sredstva moraju biti usmerena na izolaciju zgrada i zamenu prozora u socijalnim stanovima i privatnim kućama porodica sa niskim primanjima.
- Zabrana fosilnih goriva uz podršku: Subvencije za prelazak na toplotne pumpe moraju pokriti i do 100% troškova za socijalno ugrožene kategorije.

2. Efikasna primena Socijalnog fonda za klimu (SCF)

- Direktna podrška: Fond vredan desetinama milijardi evra mora se iskoristiti tako da direktno ublaži uticaj uvođenja ETS 2 sistema na najranjivija domaćinstva.
- Finansiranje transporta: Omogućavanje pristupa pristupačnom javnom prevozu i subvencijama za deljenu mobilnost (e-bicikli, e-skuteri) u ruralnim i prigradskim oblastima.

3. Energetske zajednice –

Demokratizacija energije: Omogućavanje siromašnijim građanima da postanu "kupci-proizvođači" (prosumers) kroz učešće u lokalnim solarnim zadrugama, bez obzira na to da li poseduju sopstveni krov.

Izazovi u realizaciji

- Fiskalni pritisak: Državni budžeti su opterećeni, a visoke kamatne stope ECB-a poskupljuju zaduživanje za velike infrastrukturne projekte.
- Birokratija: Komplikovane procedure za dobijanje subvencija za renoviranje često odbijaju upravo one građane kojima je pomoć najpotrebnija.
- Složenost podstanarskog statusa: Stanodavci nemaju interes da investiraju u izolaciju jer račune plaćaju stanari (problem podeljenih podsticaja).

ACER poziva na transparentne scenarije infrastrukture EU

LJUBLJANA - Agencija za saradnju energetskih regulatora Evropske unije (ACER) **objavila** je 9. jula zvanično mišljenje u kojem poziva na hitno unapređenje transparentnosti i robusnosti u planiranju evropske energetske infrastrukture.

ACER je analizirao nacrt Izveštaja o scenarijima za Desetogodišnji plan razvoja mreže (TYNDP 2026 Scenarios Report), koji su zajednički izradili Evropska mreža operatera prenosnih sistema za električnu energiju (ENTSO-E) i gas (ENTSOG). Ovi scenariji čine temelj za donošenje odluka o investicijama u elektroenergetsku, gasnu i vodoničnu mrežu širom Evrope.

Regulator je pohvalio nekoliko ključnih unapređenja u radu operatera mreža:

- Nastavljeno je kreiranje zajedničkih scenarija koji kombinuju struju, gas i vodonik u jedan model.
- Uvedeni su modeli visokog i niskog privrednog rasta radi testiranja otpornosti ekonomskih pretpostavki.

- Formirana je Referentna grupa akcionara koja omogućava strukturiran nadzor nad podacima i metodama.
- Uspostavljen je jasan plan za stalnu modernizaciju alata za modeliranje mreža

Uprkos napretku, ACER naglašava da predloženi nacrti operatera nisu dovoljno usklađeni sa stvarnim klimatskim ciljevima EU:

- Veštačko ispunjavanje normi: Trenutna metodologija operatera omogućava samo formalno, birokratsko ispunjavanje klimatskih ciljeva na papiru. Ona ne uspeva da realno obuhvati duboke strukturne promene koje su neophodne za njihovo sprovođenje u praksi.
- Nedostatak transparentnosti o zaostatku: Regulator zahteva da operateri jasno i javno prikažu preostali jaz (gap) do ostvarivanja ekoloških ciljeva, kao i sva ograničenja u svojim trenutnim modelima.
- Slabe ekonomske varijante: Ponuđene alternative za ekonomski rast moraju funkcionisati kao stvarni, opipljivi scenariji, a ne samo kao teorijski dodaci.
- Neusklađenost procena: Uočena je potreba za boljom sinergijom sa Evropskom procenom adekvatnosti resursa (ERAA), koja analizira sigurnost snabdevanja strujom u narednoj deceniji.

Ovo mišljenje ACER-a sada ide direktno pred Evropsku komisiju. Komisija će zvanične primedbe i zahteve za većom transparentnošću uzeti u obzir prilikom konačnog ocenjivanja i odobravanja TYNDP 2026 plana za razvoj evropskih energetskih arterija.

Zašto je struja u EU tri puta skuplja?

BRISSEL - U Evropi je struja za preduzeća u proseku skoro tri puta skuplja od gasa, dok je za domaćinstva taj odnos oko dva i po puta veći, a glavni krivac za to je nesrazmerno visoko poresko opterećenje električne energije. Evropska komisija je u svom zvaničnom Akcionom planu za elektrifikaciju priznala da većina država članica oporezuje struju znatno strože nego uvozni gas.

Forbs ukazuje na ključne razloge cenovnog jaza:

Zastarele poreske politike: Mnoge evropske vlade i dalje primenjuju poreske sisteme kreirane u vreme kada električna energija i gas nisu direktno konkurisali. U nekim zemljama, porezi na struju su i do 14 puta veći nego na gas.

Skriveni nameti na računima: Pored standardnog PDV-a, računi za struju su opterećeni mrežnim taksama, naknadama za razvoj obnovljivih izvora energije i energetske porezima, što maloprodajnu cenu podiže na 0,25 do 0,35 evra po kilovat-satu.

Kočenje zelene tranzicije: Ovakva politika direktno destimuliše građane i industriju da pređu na toplotne pumpe i električna vozila, jer fosilna goriva ostaju veštački jeftinija.

Kako bi se ovaj problem rešio, Evropska komisija predlaže reformu zakona kojom će se fosilna goriva oporezivati više od struje, sa ciljem da se udeo struje u ukupnoj potrošnji energije u EU udvostruči do 2040. godine.

Evropska komisija: Snabdevanje prirodnim gasom sigurno, ali skupo

BRISSEL - Iako su evropska skladišta gasa na početku letnje sezone punjenja spala na svega 28% kapaciteta (što je najniže u poslednje četiri godine zbog zatvaranja Hormuškog prolaza u februaru 2026. godine), Evropska komisija ističe da je sistem otporan, prenose **agencije**.

Komisija je u međuvremenu postigla dogovor sa ministrima energetike zemalja članica da je popunjenost skladišta od 80% sasvim dovoljna za sigurnu zimu. Ovo predstavlja ublažavanje u odnosu na raniji zakonski minimum od 90%.

Sezona punjenja je u punom jeku, a modifikovana Uredba o skladištenju gasa dozvoljava određenim državama da idu i do 70% popunjenosti kako bi se izbegao veštački pritisak na tržište i divljanje cena.

Glavni problem za evropsku ekonomiju više nije fizička nestašica, već visoka cena energenata. Od izbijanja krize na Bliskom istoku u februaru, Evropska unija je kolektivno potrošila dodatne 53 milijarde evra na uvoz fosilnih goriva.

Prema procenama Agencije za saradnju energetskih regulatora (ACER), EU bi zbog zategnutog globalnog tržišta mogla platiti između 10 i 15 milijardi evra više samo za dopunjavanje skladišta pre predstojeće zime.

Britanski regulator preuzeo nadzor nad nezavisnom istragom o radu elektroenergetske mreže

LONDON - Britanski energetska regulator Ofgem preuzeo je nadzor nad nezavisnom istragom o radu elektroenergetske mreže tokom ekstremnog toplotnog talasa u junu 2026. godine. Odluka je usledila nakon ozbiljnih optužbi da je državni operator mreže (NESO - National Energy System Operator) prikrivao podatke o rizicima od nestanka struje i vršio nepropisan pritisak na inženjere u kontrolnoj sobi, prenosi 14. jula **Rojters**.

Sumnje je zvanično u parlamentu pokrenula ministarka energetike u senci, Kler Kutinjo, a odnose se na period od 22. do 26. juna kada su ekstremne temperature i slab vetar maksimalno opteretili britansku mrežu.

Rukovodiocima se stavlja na teret da su naredili zaposlenima da koriste "žive dokumente" bez istorije verzija, kako bi se namerno izbrisali revizorski tragovi i izbegli zahtevi za slobodan pristup informacijama (FOI).

PR služba za korporativne poslove navodno je uticala na operativne odluke i tražila od inženjera da odlože stabilizacione mere, plašeći se da bi priznanje ugroženosti mreže nanelo štetu reputaciji kompanije.

Generalni direktor kompanije Eni upozorava da se energetska rizici u Evropi potcenjuju

RIM - Generalni direktor italijanske energetske kompanije Eni, Klaudio Deskalci (Claudio Descalzi),

(foto) upozorio je da Evropa ozbiljno potcenjuje geopolitičke rizike koji prete njenom energetska sistemu.

Dok Evropska komisija ubrzava planove za elektrifikaciju, Deskalci naglašava da su trenutno stabilne cene privremene i da prikrivaju duboke ranjivosti u snabdevanju, prenosi portal **decode39**.

Glavne pretnje energetska bezbednosti Evrope su lažni osećaj sigurnosti, navodi Deskalci. Trenutni raspon cena nafte od 80 do 100 dolara održava se veštački, isključivo trošenjem strateških rezervi zemalja OECD-a (pušteno je oko 400 miliona barela). Pošto su ove rezerve konačne, Deskalci predviđa nagli skok cena i povratak visoke inflacije najkasnije do početka 2027. godine.

Isticanje tranzitnih ugovora i preostalih tokova iz Rusije ostaviće Evropu bez 36 milijardi kubnih metara gasa. Ovaj nedostatak Evropa će morati hitno da nadoknadi skupim tečnim prirodnim gasom (LNG) iz SAD i istočne Azije, što će izazvati žestoku globalnu konkurenciju za energente.

Snabdevanje zasnovano na Rusiji i Bliskom istoku je trajno uništeno. Čak i ako se sukobi u regionu Persijskog zaliva i blokada moreuza Hormuz okončaju, taj prostor će trajno pratiti ogroman „geopolitički rizik“, što donosi trajno skuplje osiguranje i finansiranje energetska projekata.

Deskalci ukazuje na kritično niske zalihe u delu EU i upozorava da su, sa izuzetkom Italije, druge evropske zemlje na kritičnih 40–45% i da će imati velikih problema da napune skladišta pre zime.

Generalni direktor kompanije Eni poručuje Evropa hitno mora da smanji zavisnost od rizičnih morskih puteva i preusmeri investicije ka novim proizvođačima u severnoj i podsaharskoj Africi, Latinskoj Americi i jugoistočnoj Aziji.

UKRATKO

Visoka cena nove gasne strategije Evrope

HAG - Strategija Evropske unije o zameni ruskog gasa tečnim prirodnim gasom (LNG) osigurala je energetske nezavisnost, ali je izazvala ekstremne finansijske troškove i dugoročne ekonomske ranjivosti. Prelazak na skuplji LNG sa spot tržišta, uz visoke troškove infrastrukture, ugrožava konkurentnost evropske industrije i stvara rizik od "zarobljenog" kapitala zbog dugoročnih ugovora koji su u sukobu sa klimatskim ciljevima, piše [International Policy Digest](#).

Šef IEA upozorava na zaostajanje Evrope u elektrifikaciji

LONDON - Izvršni direktor IEA Fatih Birol upozorio je da Evropa rizikuje ekonomsku konkurentnost zbog spore elektrifikacije i neadekvatnog smanjenja zavisnosti od fosilnih goriva, prenosi Fajnenšel tajms. Birol je takođe upozorio da nedovoljan kapacitet mreže usporava elektrifikaciju Evrope. Iako je blok prošle godine instalirao rekordnih 85 gigavata kapaciteta obnovljivih izvora energije, oko 600 gigavata završenih projekata obnovljivih izvora energije još uvek čeka da bude priključeno.

Kritičan pad nivoa evropskih reka predstavlja novi energetske šok - Rojters

LONDON - [Analiza](#) agencije Rojters upozorava da kritičan pad nivoa evropskih reka usled suše predstavlja novi energetske šok, koji kroz visoke

troškove transporta nafte i uglja plovnim putevima ugrožava unutrašnjost kontinenta. Uz visoke cene nafte i smanjenu proizvodnju u nuklearnim elektranama, energetska bezbednost Evrope postaje direktno zavisna od količine padavina.

Četvrtina električne energije u EU prvi put je u junu potekla iz solarne energije

BRISSEL - Prema najnovijem [izveštaju](#) energetske ekspertske grupe Ember, solarna energija je u junu 2026. godine prvi put u istoriji obezbedila 25% ukupne električne energije u Evropskoj uniji. Ovaj istorijski uspeh pozicionirao je sunčevu energiju kao najveći pojedinačni izvor struje u bloku tokom tog meseca.

Evropski rudnici uglja kažu da su smanjili emisije. Stručnjaci im ne veruju.

BRISSEL - Naučnici i stručnjaci izražavaju oštru sumnju u tvrdnje evropskih rudnika uglja o drastičnom smanjenju emisija metana, nazivajući zvanične izveštaje fizički nemogućim. Analize ukazuju na to da rudnici u Poljskoj i Nemačkoj koriste sumnjive proračune i nedostatak jedinstvene regulative EU kako bi prikazali niže emisije, dok satelitski snimci potvrđuju nastavak direktnog ispuštanja metana. Više detalja o ovom istraživanju možete pronaći u [Bloombergovom izveštaju](#).

Čelnici američke naftne kompanije traže od Trampa da sruši evropske klimatske propise

VAŠINGTON - Američka naftna industrija, uz podršku administracije Donalda Trampa, vodi agresivnu kampanju za ublažavanje strogih EU pravila o emisiji metana, ugrožavajući time klimatske ciljeve Unije. Naftni giganti i zvanični Vašington vrše pritisak na Brisel, tvrdeći da evropske norme o uvozu gasa i nafte ugrožavaju energetske bezbednost i izazivaju pravnu nesigurnost, piše [Politiko](#).

Šef EDP-a: Vlade EU, a ne Brisel, usporavaju investicije u obnovljive izvore energije

LISABON - Glavni izvršni direktor portugalske energetske grupe EDP, Migel Stilvell d'Andrade, izjavio je da vlade država članica EU, a ne Brisel, usporavaju investicije u obnovljive izvore energije zbog prespore implementacije reformi za izdavanje dozvola. Dok Evropska unija postavlja ambiciozne ciljeve za elektrifikaciju, birokratija na nacionalnim, regionalnim i lokalnim nivoima vlasti stvara kritična uska grla na terenu.

Mišljenje: Potrebna je veća iskrenost u određivanju cena električne energije

TORONTO - U autorskom tekstu za Financial Post, Kol Dipold ističe da su kanadski potrošači suočeni sa neizbežnim rastom cena struje zbog masovnih ulaganja u infrastrukturu, te poziva na veću transparentnost o stvarnim troškovima energetske tranzicije. Analiza ukazuje da će nagli porast potražnje okončati period prividne stabilnosti cena i zahtevati pošteniji pristup komunikaciji sa građanima. Pročitajte ceo tekst na [Financial Post](#).

Prenosimo sa portala Evropske komisije pregled ključnih pitanja i odgovora o Akcionom planu za elektrifikaciju i Zakonodavnom predlogu o naknadama za upotrebu mreže.

1. Zašto Evropska komisija uopšte predlaže ovaj plan?

- **Problem:** Evropa troši previše na fosilna goriva. Od izbijanja sukoba na Bliskom istoku, potrošeno je **preko 50 milijardi evra više** na uvoz goriva, što je podstaklo inflaciju i rast kamatnih stopa.

- **Rešenje:** Brza elektrifikacija smanjuje zavisnost od nestabilnih globalnih tržišta, štiti građane od cenovnih šokova i gradi jaču energetska uniju. Cilj je da Evropa postane prvi svetski „elektrokontinent”.

2. Koji su glavni finansijski i ekološki benefiti do 2040. godine?

- **Uštede na uvozu:** Evropa može uštedeti do **260 milijardi evra godišnje** na uvozu fosilnih goriva.
- **Jeftinija proizvodnja:** Troškovi proizvodnje struje pašće za oko **20%**, što donosi povoljnije tarife za građane i mala preduzeća.
- **Smanjenje emisija:** Emisije CO₂ smanjiće se za više **od 2.000 Mt do 2040. godine** (što čini 20% trenutnih ukupnih emisija).

3. Kako će plan konkretno smanjiti račune za struju građanima i firmama?

- **Odnos cena struje i gasa:** Struja je trenutno znatno skuplja od gasa. Komisija podstiče države da do 2030. postave limit: cena struje sme biti najviše **2,5 puta veća** od cene gasa za domaćinstva, a najviše **2 puta veća** za industriju.
- **Smanjenje poreza i naknada:** Državama članicama se omogućava da direktno smanje poreze i mrežne naknade za energetska intenzivna industrija i energetska zajednice.

- **Pametna potrošnja:** Promovisanjem pametnih brojila i mreža, potrošači će moći da troše struju (npr. pune električna vozila) onda kada je ona najjeftinija.

4. Kako će novi predlog o mrežnim naknadama uticati na elektro-sistem?

- **Efikasnije mreže:** Mrežne naknade čine četvrtinu računa. Predlog uvodi **fleksibilnije naknade za prenos i distribuciju**, čime se postojeća infrastruktura koristi pametnije i uz niže troškove.
- **Bolje upravljanje:** Podsticanjem skladištenja energije i upravljanja potrošnjom, izbeći će se nepotrebni troškovi i gubici pri integraciji domaće obnovljive energije.

5. Na koji način se planira ubrzanje elektrifikacije u industriji?

- **Veliki potencijal:** Industrija troši četvrtinu energije u EU, a elektrifikacija je tehnički već moguća za **60% industrijske potražnje** koja trenutno zavisi od fosilnih goriva.
- **Uklanjanje prepreka:** Države u kojima je odnos cene struje i gasa nizak beleže **trostruko veću prodaju toplotnih pumpi** u odnosu na one sa visokim odnosom. Plan će primorati na balansiranje tih cena.
- **Zajednički planovi i finansiranje:** Komisija će raditi sa sektorima na razvoju specifičnih planova elektrifikacije, olakšavanju ugovora o kupovini energije (PPA) kako bi industrija koristila veleprodajne cene, i olakšavanju pristupa finansiranju za visoke početne troškove opreme.